

การจัดการกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และเหตุน่าคาญ



สำนักงานสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย



ขอบเขตการนำเสนอ

- * ๑. ความหมาย ความสำคัญ ลักษณะหรือประเภท
- * ๒. หลักเกณฑ์และมาตรการควบคุม
- * ๓. ระบบการจัดการกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและ
เหตุรำคาญ

พ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ. 2535

หลักการสำคัญ

- คุ้มครองประชาชนด้านสุขลักษณะและการอนามัยสิ่งแวดล้อม
- กระจายอำนาจสู่ส่วนท้องถิ่นในการออกข้อกำหนดของท้องถิ่นและบังคับใช้
- ให้อำนาจเจ้าพนักงานสาธารณสุขทำหน้าที่ตรวจตรา แนะนำ และเป็นທີ່ปรึกษาด้านวิชาการแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น
- มีคณะกรรมการสาธารณสุข กำกับดูแล
- การสนับสนุนให้สิทธิแก่ประชาชนยื่นอุทธรณ์ได้

- * หมวด 3 การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย
- * หมวด 4 สุขลักษณะของอาคาร
- * **หมวด 5 เหตุรำคาญ**
- * หมวด 6 การควบคุมการเลี้ยง/ปล่อยสัตว์
- * **หมวด 7 กิจกรรมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ**
- * หมวด 8 ตลาด สถานที่จำหน่ายอาหาร/สะสมอาหาร
- * หมวด 9 การจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ

ความสัมพันธ์ของกิจการ และ เหตุรำคาญ

ราชการส่วนท้องถิ่นควบคุม



กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ/
กิจการที่ถูกควบคุมตามกฎหมายการสาธารณสุข



กิจกรรม / กิจการทั่วไป

การอนุญาต

การปฏิบัติด้านสุขลักษณะ

- หลักเกณฑ์ทั่วไป ตามข้อกำหนดของท้องถิ่น
- เงื่อนไขเฉพาะ

เหตุรำคาญ

กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

ความหมาย

กิจการที่มีกระบวนการผลิตหรือกรรมวิธีการผลิตที่ก่อให้เกิดมลพิษหรือสิ่งที่ทำให้เกิดโรค ซึ่งจะมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณข้างเคียงนั้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องมลพิษทางอากาศ ทางน้ำ ทางเสียง แสง ความร้อน ความสั่นสะเทือน รังสี ฝุ่นละออง เขม่า เถ้า ฯลฯ

ความสำคัญ

ผู้ดำเนินการ
ต้องปฏิบัติ

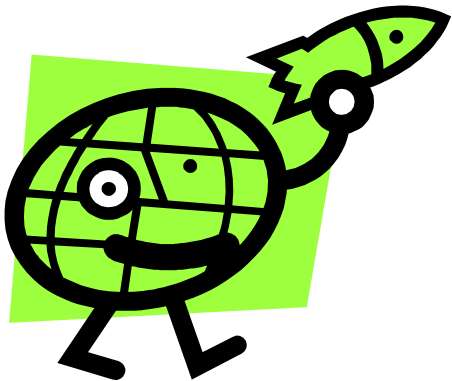
การดูแลสภาพหรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนิน
กิจการ เพื่อควบคุมปัญหามลพิษที่เกิดจากสถานประกอบ
กิจการและ**ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของ
ประชาชน**

สถานประกอบกิจการที่ไม่มีการจัดการด้าน
สุขลักษณะของสถานที่ หรือการควบคุมบำบัด
มลพิษที่ดีพอ

ก่อให้เกิด

- ◇ ปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม เช่น
กลิ่นเหม็น อากาศเสีย น้ำเสีย
เสียงดัง ฯลฯ
- ◇ เหตุรำคาญ

ผลกระทบต่อสุขภาพประชาชน



การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

ราชการส่วนท้องถิ่นต้องออก
ข้อบัญญัติท้องถิ่น (ม.32)

(1) กำหนดประเภทกิจการ
ที่ต้องควบคุมภายในท้องถิ่น

(2) กำหนดหลักเกณฑ์
เงื่อนไขทั่วไป

ประกอบกิจการ
ในลักษณะที่
เป็นการค้า

ขออนุญาต
ต่อจพ.ท้องถิ่น
ภายใน 90 วัน

เงื่อนไขเฉพาะ
ที่จพ.ท้องถิ่นระบุ
ในใบอนุญาต

ประกอบกิจการ
ในลักษณะที่
ไม่เป็นการค้า

ต้องปฏิบัติตาม

หมวด 7 กิจกรรมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

กิจกรรมที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้เป็น
กิจกรรมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (141 ประเภท 13 กลุ่ม)

มีผลบังคับใช้
18 ก.ค. 58

1. กิจกรรมที่เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์(3) (2)
2. กิจกรรมที่เกี่ยวกับสัตว์และผลิตภัณฑ์(8) (7)
3. กิจกรรมที่เกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม น้ำดื่ม ยกเว้นในสถานที่จำหน่ายอาหาร
การขาย การขายในตลาดและการผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือน(26) (24)
4. กิจกรรมที่เกี่ยวกับยา เวชภัณฑ์ อุปกรณ์การแพทย์เครื่องสำอาง
ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด(5) (5)
5. กิจกรรมที่เกี่ยวกับการเกษตร(9) (9)
6. กิจกรรมที่เกี่ยวกับโลหะหรือแร่(6) (6)
7. กิจกรรมที่เกี่ยวกับยานยนต์ เครื่องจักรหรือเครื่องกล(7) (9)
8. กิจกรรมที่เกี่ยวกับไม้หรือกระดาษ(8) (8)
9. กิจกรรมที่เกี่ยวกับการบริการ(17) (21)
10. กิจกรรมที่เกี่ยวกับสิ่งทอ(8) (8)
11. กิจกรรมที่เกี่ยวกับหิน ดิน ทราย ซีเมนต์ หรือวัตถุที่คล้ายคลึง(11) (12)
12. กิจกรรมที่เกี่ยวกับปิโตรเลียม ปิโตรเคมี ถ่านหิน ถ่านโค้กและสารเคมีต่างๆ(17) (17)
13. กิจกรรมอื่นๆ(10) (13)

กฎกระทรวงควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐ (๔ สิงหาคม ๒๕๖๐)



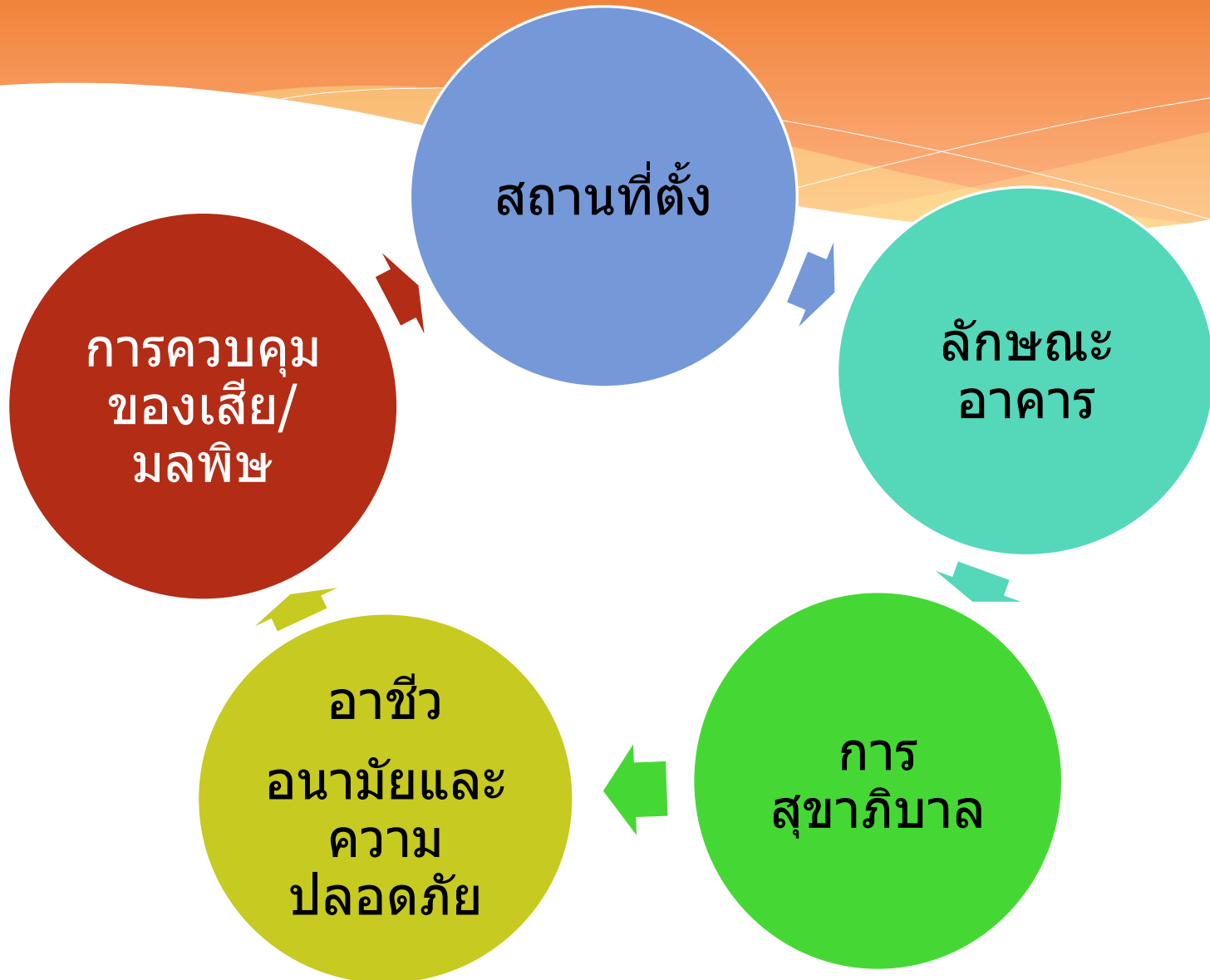
ผลการใช้บังคับ

ข้อ ๕ ผู้ดำเนินกิจการในสถานประกอบกิจการประเภทที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้ออกข้อกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องควบคุมและมีผลใช้บังคับในท้องถิ่นนั้นแล้ว **ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้**

ข้อ ๕ วรรคสอง สถานประกอบกิจการที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นที่กฎหมายว่าด้วยผังเมือง หรือกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารมีผลบังคับใช้ สถานประกอบกิจการที่เป็นโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน หรือสถานประกอบกิจการเกี่ยวกับวัตถุอันตราย **จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย แล้วแต่กรณี**

ภายใต้ข้อบังคับข้อ ๕ สถานประกอบกิจการที่ตั้งขึ้น ก่อนที่กฎกระทรวงนี้ มีผลใช้บังคับต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ ภายใน ๑ ปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้มีผลใช้บังคับ

๒. หลักเกณฑ์และมาตรการควบคุม กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ



๑. สถานที่ตั้ง

❖ สถานที่ประกอบกิจการต้อง**ตั้งอยู่ห่าง**จากศาสนสถาน โรงพยาบาล สถานศึกษา สถานเลี้ยงเด็ก สถานดูแลผู้สูงอายุหรือ ผู้ป่วยพักฟื้นหรือผู้พิการ หรือสถานที่อื่นใดที่ต้องมีการคุ้มครอง สุขภาพประชาชนเป็นพิเศษ



๒. ลักษณะอาคาร

- 😊 สถานประกอบกิจการที่มีอาคาร ต้องเป็นอาคารที่มีความมั่นคง แข็งแรง และเหมาะสมที่จะประกอบกิจการได้ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร
- 😊 สถานประกอบกิจการต้องจัดวางสิ่งของ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ปลอดภัย เป็นสัดส่วน และต้องรักษาความสะอาดอยู่เสมอ
- 😊 มีระบบการจัดแสงสว่างและการระบายอากาศที่เหมาะสม ได้ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร
- 😊 มีบันไดหนีไฟหรือทางออกฉุกเฉิน ไม่มีสิ่งกีดขวาง มีแสงสว่างเพียงพอ และมีป้ายหรือเครื่องหมายแสดงชัดเจน โดยทางออกฉุกเฉินต้องมีไฟส่องสว่างฉุกเฉินเมื่อระบบไฟฟ้าปกติขัดข้อง

๓. การสุขาภิบาล

- ◆ สถานประกอบกิจการต้องจัดให้มี**ห้องน้ำและห้องส้วม** สำหรับปฏิบัติงานอย่าง**เพียงพอ** และมีการดูแลรักษา**ความสะอาด**ให้อยู่ในสภาพที่ถูกสุขลักษณะเป็นประจำ
- ◆ สถานประกอบกิจการต้องมีการเก็บ รวบรวม หรือกำจัด**มูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะ**
 - (๑) มีภาชนะบรรจุหรือภาชนะรองรับที่เหมาะสมและเพียงพอกับปริมาณและประเภทมูลฝอย รวมทั้งทำความสะอาดภาชนะบรรจุหรือภาชนะรองรับและบริเวณที่เก็บภาชนะนั้นอยู่เสมอ
 - (๒) กรณีที่มีการกำจัดมูลฝอยเอง ต้องได้รับความเห็นชอบจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นและต้องดำเนินการให้ถูกต้อง
 - (๓) กรณีที่มีมูลฝอยที่ปนเปื้อนสารพิษหรือวัตถุอันตราย หรือสิ่งอื่นใดที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ หรือมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จะต้องดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ◆ สถานประกอบการกิจการต้องมี**การป้องกันและกำจัดแมลงและสัตว์**ที่เป็นพาหะนำโรค
- ◆ สถานประกอบการกิจการต้องดูแล**ไม่ให้น้ำท่วมขัง**บริเวณสถานประกอบการ และจัดให้มี**การระบายน้ำ**ด้วยวิธีที่เหมาะสม
- ◆ สถานประกอบการกิจการที่มี**โรงอาหารหรือห้องครัว**ที่จัดไว้สำหรับการประกอบปรุงอาหาร การเสิร์ฟอาหาร ต้องดำเนินการให้ถูกต้องตาม**หลักสุขาภิบาลอาหาร**หรือข้อกำหนดของท้องถิ่น
- ◆ สถานประกอบการกิจการต้องจัดให้มี**น้ำดื่มสะอาด**ที่มีคุณภาพไม่ต่ำกว่าเกณฑ์คุณภาพน้ำบริโภคของกรมอนามัย สำหรับผู้ปฏิบัติงานอย่าง**เพียงพอ**ทุกวัน รวมทั้งจัด**ภาชนะรองรับน้ำดื่มที่สะอาด**
- ◆ สถานประกอบการกิจการต้องจัดให้มี**น้ำใช้ที่มีปริมาณและคุณภาพ**เหมาะสมต่อการประกอบกิจการนั้น ๆ

๔. อาชีวอนามัยและความปลอดภัย

💣 สถานประกอบกิจการต้องมี**มาตรการความปลอดภัย**ในการทำงาน และปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยฯ

💣 สถานประกอบกิจการที่มีผู้ปฏิบัติงาน อาจเปราะอะเปื้อนจากสารเคมี ต้องจัดให้มี**ที่อาบน้ำฉุกเฉิน** **ที่ล้างตาฉุกเฉิน** ตามความจำเป็นและเหมาะสม



💣 สถานประกอบกิจการต้องมี**ระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้** หรือ **เครื่องดับเพลิง** และบันทึกการบำรุงรักษา อย่างน้อย 6 เดือน/ครั้ง รวมทั้งมีการฝึกอบรมดับเพลิงเบื้องต้นให้กับพนักงาน



☛ สถานประกอบกิจการต้องใช้**อุปกรณ์ เครื่องมือ หรือเครื่องจักร** ที่มีสภาพ**ปลอดภัย** และติดตั้งในลักษณะที่แข็งแรง มั่นคง ปลอดภัย มีระบบป้องกันอันตราย และป้ายคำเตือนหรือคำแนะนำในการป้องกันอันตราย

☛ **การจัดวาง**หรือ**การจัดเก็บ**อุปกรณ์ เครื่องมือหรือเครื่องจักรต้องเป็นระเบียบ ไม่กีดขวางทางเดินและการปฏิบัติงาน และตรวจสอบ บำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีตลอดเวลา

☛ สถานประกอบกิจการที่มี**วัตถุอันตราย** ต้องมี**สถานที่ที่ปลอดภัย** สำหรับเก็บรักษาวัตถุอันตรายหรือสิ่งของที่อาจก่อให้เกิดอันตรายหรือ รั่วซึมได้ง่าย

☛ สถานประกอบกิจการต้องจัดให้มี**การตรวจสอบสุขภาพผู้ปฏิบัติงาน** ตามกฎหมาย

การควบคุมของเสีย/มลพิษ

❖ สถานประกอบกิจการที่อาจก่อให้เกิด**มลพิษ**ทางเสียงหรือความสั่นสะเทือน มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ ของเสียอันตราย หรือมีการใช้สารเคมีหรือวัตถุอันตราย ต้องดำเนินการ**ควบคุมและป้องกัน**มิให้เกิดผลกระทบจนเป็นเหตุรำคาญ หรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพของคนงาน และผู้อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียง

๓. ระบบการจัดการกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

๑) การกำหนดผู้รับผิดชอบ

๒) การออกข้อบัญญัติของท้องถิ่น

๓) การออกใบอนุญาต

๔) การจัดทำฐานข้อมูลกิจการฯ

๕) การเฝ้าระวังกิจการฯ

๑) การกำหนดผู้รับผิดชอบ



หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นควรกำหนดผู้รับผิดชอบ และบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีความรู้ความสามารถและจำนวนเพียงพอสำหรับรองรับการดำเนินงาน

๒) การออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่น “กำหนดประเภทของกิจการบางกิจการหรือทุกกิจการ” ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ให้เป็นกิจการที่ต้องควบคุมในท้องถิ่นนั้นๆได้

๓) การออกใบอนุญาตกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

ผู้ประกอบการที่เข้าข่ายเป็นกิจการที่ควบคุมตามที่
ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนด ไม่ว่าจะเป็นกรณีที่ประกอบ
กิจการอยู่ก่อนที่ข้อบัญญัติของท้องถิ่นบังคับใช้ หรือเป็น
กรณีที่ประกอบกิจการภายหลังที่ข้อบัญญัติของท้องถิ่น
มีผลบังคับใช้ ผู้ประกอบการนั้นต้องขออนุญาตต่อ
เจ้าพนักงานท้องถิ่น ภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ข้อบัญญัติ
ของท้องถิ่นมีผลบังคับใช้



กระบวนการออกใบอนุญาต

รับคำขออนุญาต

ตรวจสอบลักษณะ

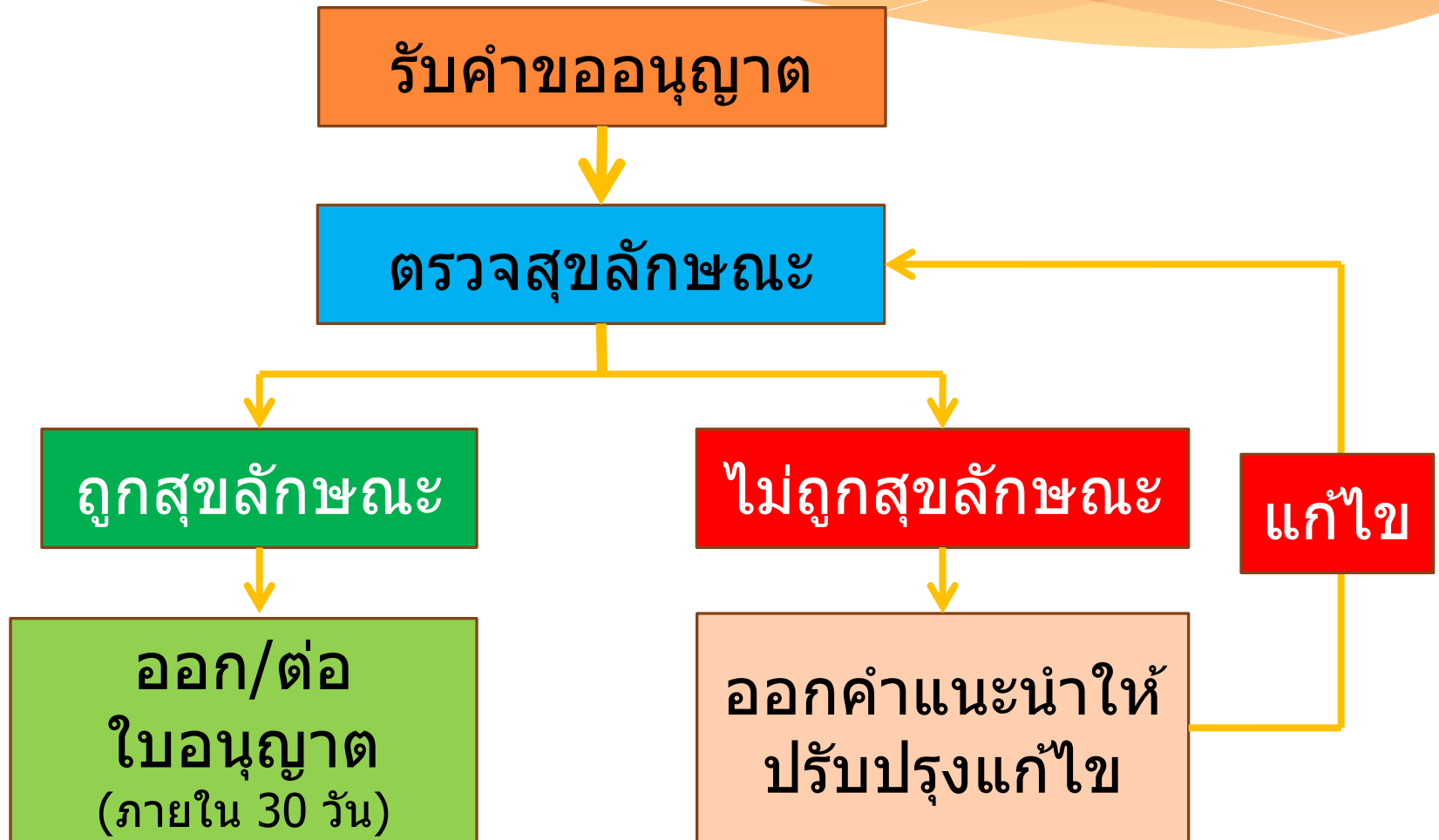
ถูกสุขลักษณะ

ออก/ต่อ
ใบอนุญาต
(ภายใน 30 วัน)

ไม่ถูกสุขลักษณะ

ออกคำแนะนำให้
ปรับปรุงแก้ไข

แก้ไข

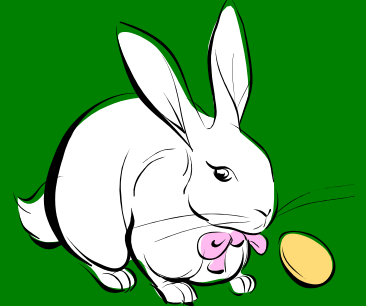


๔) การจัดทำฐานข้อมูลกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

→ การจัดทำฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบ จะช่วยให้มีสถานการณ์กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพในพื้นที่ สำหรับใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานและนำมาวิเคราะห์หรือประเมินความเสี่ยง เพื่อใช้ในการเฝ้าระวังหรือวางแผนควบคุม กำกับ กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพได้

→ ฐานข้อมูลที่จำเป็น เช่น

- ประเภทของกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
- ชื่อ-ที่อยู่ ผู้ประกอบกิจการ
- สถานที่ตั้งของสถานประกอบกิจการ
- ข้อมูลใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
- ปัจจัยเสี่ยงด้านมลพิษ/อนามัยสิ่งแวดล้อม
- การก่อปัญหาเหตุรำคาญ/การร้องเรียนของประชาชน
- จำนวนกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพทั้งหมด และจำนวนกิจการแยกรายประเภทกิจการในพื้นที่



๕) การเฝ้าระวังกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ



→ การเฝ้าระวัง เป็นกระบวนการสำคัญในการจัดการกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ โดยการติดตาม การเฝ้าคุม สิ่งคุกคาม และผลกระทบต่อสุขภาพที่เกิดจากกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งจะช่วยให้ราชการส่วนท้องถิ่นได้ทราบถึงแนวโน้ม สถานการณ์ หรือสภาพของปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้อย่างถูกต้อง

กระบวนการเฝ้าระวัง



1. การวิเคราะห์ข้อมูลและจัดลำดับความสำคัญ
(ความรุนแรง, ความถี่, ระยะเวลาของการเกิดผลกระทบต่อสุขภาพ)

2. กำหนดประเภทกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
(กำหนดประเภทกิจการที่มีความเสี่ยงสูง → วางแผนการเฝ้าระวัง)

3. การรวบรวมข้อมูลที่ต้องการเฝ้าระวัง
(เช่น ข้อมูลสถานประกอบการ การร้องเรียน ข้อมูลสิ่งแวดล้อม สุขภาพ เป็นต้น)

4. การวิเคราะห์ แปรผลข้อมูล
(จัดหมวดหมู่ วิเคราะห์ ประมวลผลข้อมูล เช่น ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของปัญหาสิ่งแวดล้อมกับปัญหาสุขภาพในเขตพื้นที่ ช่วงเวลา ความถี่ ความรุนแรงของการเกิดมลพิษ เป็นต้น)

5. การรายงานและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูล
(รายงานสรุปข้อมูลการเฝ้าระวังกิจการฯ พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์)

6. การกำหนดมาตรการ/แนวทางแก้ไขปัญหา
(นำข้อมูลที่ได้มากำหนดมาตรการหรือแนวทางแก้ไขปัญหามีความเหมาะสมกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น)

ระบบการจัดการเหตุรำคาญ **(Nuisances Management)**

เหตุ

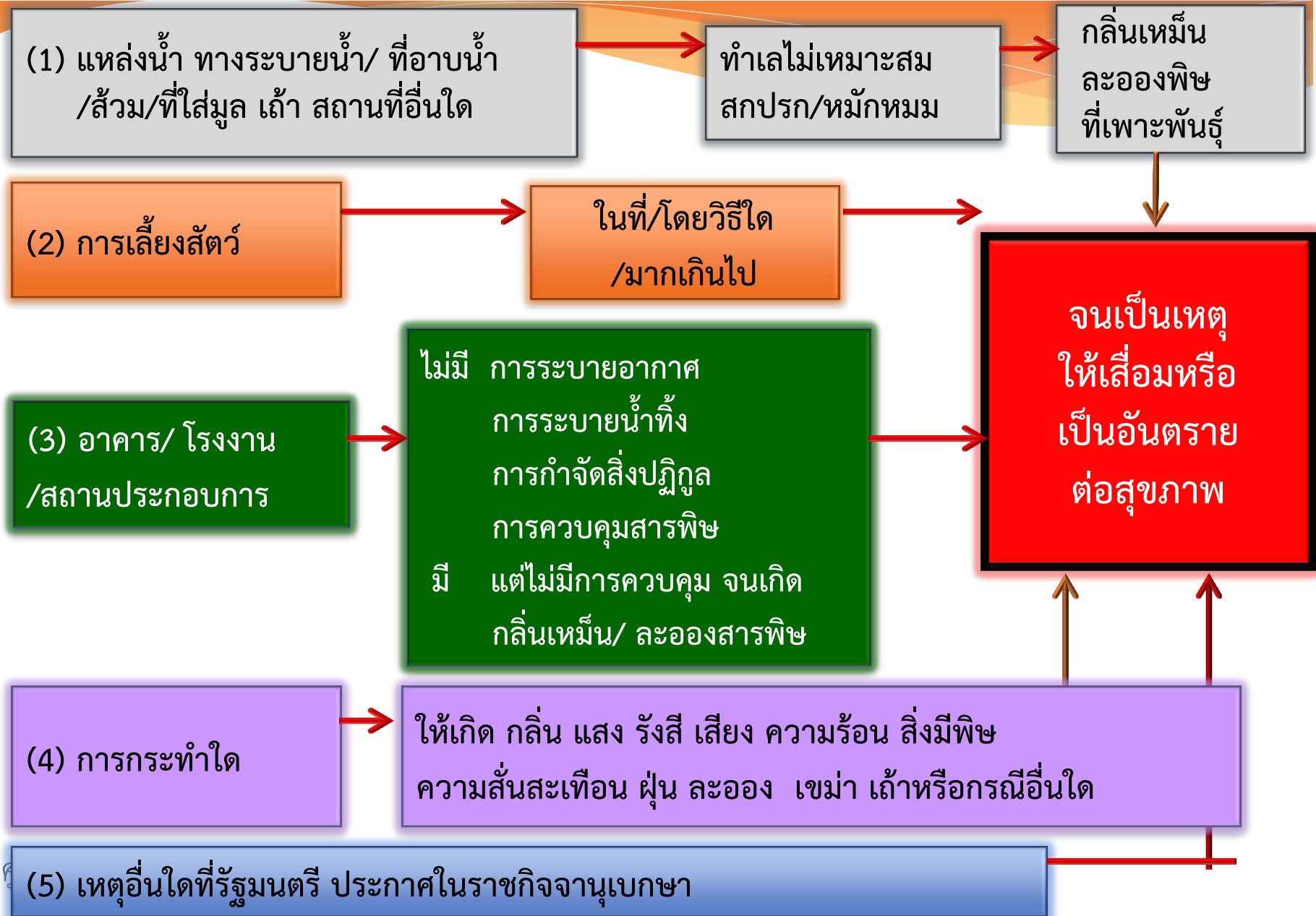
รำคาญ

คือ



มาตรา 25 (พรบ.การสาธารณสุข 2535) : ในกรณีที่มีเหตุอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนั้นดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นเหตุรำคาญ

ลักษณะของเหตุรำคาญ ตามมาตรา 25





ประกาศกระทรวงสาธารณสุข
เรื่อง กำหนดให้แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายเป็นเหตุรำคาญและแต่งตั้งเจ้าพนักงานสาธารณสุขเพิ่มเติม

โดยที่ปรากฏว่าโรคไข้เลือดออกได้มีการแพร่ระบาดอย่างกว้างขวาง และมียุงลายเป็นพาหะของโรคที่สำคัญ จึงเห็นสมควรกำหนดให้แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายเป็นเหตุรำคาญและแต่งตั้งเจ้าพนักงานสาธารณสุขเพิ่มเติม เพื่อการปฏิบัติการควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายดังกล่าว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 25(5) และมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ในประกาศนี้

“อาคาร” หมายความว่า ดึก บ้าน เรือน โรง ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงาน หรือสิ่งที่สร้างขึ้นอย่างอื่นซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้

“ภาชนะที่มีน้ำขัง” หมายความว่า อุปกรณ์ ของใช้ สิ่งของที่ใช้อยู่ในอาคารหรือนอกอาคาร และมีน้ำขังอยู่ เช่น โอ่ง/ตุ่มน้ำ ถังซิเมนต์ในห้องน้ำ แจกัน ภาชนะเลี้ยงพืชม่าง ถ้วยรองขาตู้ จานรองกระถางต้นไม้ อ่างบัว อย่างเหลือปลา เป็นต้น

“เศษวัสดุที่มีน้ำขัง” หมายความว่า มูลฝอยหรือเศษสิ่งของที่มีไล้แล้วในอาคารหรือนอกอาคาร และมีน้ำขังอยู่ เช่น กระป๋อง ขากรถยนต์เก่า ใโท กระถาง ขวด เป็นต้น หรือชิ้นส่วนของวัสดุดังกล่าวที่มีน้ำขังอยู่

“แหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย” หมายความว่า แหล่งที่ตรวจพบลูกน้ำหรือตัวโม่งยุงลายตั้งแต่หนึ่งตัวขึ้นไป

ข้อ 2 อาคารหรือสถานที่ใดๆ ที่มีภาชนะหรือเศษวัสดุที่มีน้ำขังจนเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ถือว่าเป็นเหตุรำคาญ

ข้อ 3 ให้บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการควบคุมโรคตั้งแต่ระดับ 5 ขึ้นไป ประจำงานควบคุมโรคติดต่อทั่วไป กลุ่มงานส่งเสริมวิชาการและบริการสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เป็นเจ้าพนักงานสาธารณสุขตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

ข้อ 4 ประกาศฉบับนี้ให้มีผลใช้บังคับนับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 25 มิถุนายน 2545

(ลงชื่อ) สุตาวรัตน์ เกตุราพันธุ์

(นางสุตาวรัตน์ เกตุราพันธุ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข



ลัทธินิยมขี้หมา



PPTV HD

คู่คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด



(ค. ๒๒)

คดีหมายเลขคำที่ อ. ๓๒๙/๒๕๕๙

คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๓๗๘/๒๕๕๑

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๑๙ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ดูงพลสดติบรจจุลินทรีย์ซึ่งหมักโดยวิธีการที่ไม่ถูกต้องทำให้เกิดการเน่าเสีย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีคำสั่งยกอุทธรณ์ และให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นต่อไป ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า บ้านของผู้ฟ้องคดีก่อให้เกิดเสียงดังและกลิ่นเหม็น หรือสกปรก หรือน่าจะเป็นที่เพาะพันธุ์และพาหะนำโรค และอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ อันถือได้ว่าเป็นเหตุรำคาญตามมาตรา ๒๕ (๑) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิบัติราชการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของและผู้ครอบครองสถานที่นั้นแก้ไขและระงับเหตุรำคาญภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน คำสั่งดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีและผู้ฟ้องคดีปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นต่อไปก็เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

ประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขและระงับเหตุรำคาญโดยมิได้ตรวจสอบข้อเท็จจริง และผลการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ของ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ขัดแย้งกัน ในสาระสำคัญว่าดูงพลสดติที่แขวนไว้บรรจุมูลสุนัขหรือน้ำหมักจุลินทรีย์ชีวภาพนั้น เห็นว่า ข้อเท็จจริงคดีนี้ฟังได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับเรื่องร้องเรียนว่า บ้านของผู้ฟ้องคดีเลี้ยงสุนัขจำนวนมากและได้มีการนำมูลสุนัขใส่ถุงแขวนไว้ตามรั้วบ้านและต้นไม้ ทำให้มีกลิ่นเหม็นรบกวนผู้อื่น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มอบหมายให้ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขภาพมาตรวจสอบข้อเท็จจริงพบว่า ผู้ฟ้องคดีเลี้ยงสุนัขไว้ประมาณ ๖ - ๗ ตัว และบริเวณหน้าบ้าน ผู้ฟ้องคดีมีดูงพลสดติซึ่งภายในมีก้อนวัสดุสีดำบรรจุอยู่ทุกถุงและมีกลิ่นเหม็น และกองสุขภาพมาชุมชนและประเมินผลกระทบต่อสุขภาพซึ่งอยู่ในสังกัดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตรวจสอบข้อเท็จจริงพบว่า ผู้ฟ้องคดีเลี้ยงสุนัขไว้ประมาณ ๑๑ ตัว และมีดูงพลสดติแขวนไว้ตามต้นไม้และรั้วบ้านภายในบริเวณจุลินทรีย์ซึ่งมีการหมักโดยวิธีที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการจึงเกิดการเน่าเสียและมีกลิ่นเหม็นมาก แม้ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ของ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และเจ้าหน้าที่ของ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จะมีผลไม่ตรงกันว่ามีสิ่งใดบรรจุอยู่ในดูงพลสดติที่ผู้ฟ้องคดีแขวนไว้ แต่ผลจากการตรวจสอบตรงกันในประเด็นที่ว่าสิ่งที่บรรจุอยู่ภายในดูงนั้นมีกลิ่นเหม็นมากและสร้างความเดือดร้อนรำคาญให้ผู้ที่อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงและผู้สัญจรไปมา อันถือได้ว่าเป็นเหตุรำคาญตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงฟังไม่ขึ้น

ยกทัพ

ข่าวเช้า

กรณีศึกษาคดีปกครองที่เกี่ยวกับเหตุรำคาญ

การเลี้ยงนกพิราบก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญ

ศาลปกครองกลาง คดีหมายเลขแดงที่ 242/2550

ศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดงที่ อ. 351/2553





บริเวณหน้าอาคาร



มีนกพิราบเกาะพักจำนวนมาก



สภาพด้านในรั้วอาคาร

สรุป: หลักและข้อควรระวังสำหรับการปฏิบัติตาม กฎหมายสาธารณสุข

แนวทางของศาลในการพิจารณาว่าเหตุดังกล่าวเป็นเหตุรำคาญหรือไม่ ศาลได้ให้แนวทางไว้อย่างชัดเจนว่า การกระทำดังกล่าวแม้ว่าจะไม่มีเจตนาว่ากระทำอย่างนั้นโดยตรง (ให้อาหารแก่นกพิราบ) แต่การกระทำดังกล่าวเป็นการก่อให้เกิดเหตุรำคาญตามกฎหมาย ผู้กระทำจึงต้องรับผิดชอบจากการกระทำนั้นด้วย โดยการระงับและแก้ไขเหตุรำคาญ

การพิจารณาว่าการกระทำในลักษณะดังกล่าวเป็นการเลี้ยงสัตว์หรือไม่ แม้ว่าผู้กระทำจะโต้แย้งว่านกพิราบที่มากินอาหารนั้นมีไข่นกที่ตนเลี้ยงไว้และการให้อาหารแก่นกพิราบเหล่านั้นก็มีใช่การให้อาหารโดยตรงแก่สัตว์ แต่ศาลเห็นว่า แม้จะไม่ได้ตั้งใจหรือเจตนาให้อาหารแก่สัตว์โดยตรงจนเป็นปกติวิสัย แต่สัตว์ได้รับอาหารโดยทางอ้อม จึงถือเป็นการเลี้ยงสัตว์ด้วยเช่นกัน



DSV

DSV

DSV

Volvo

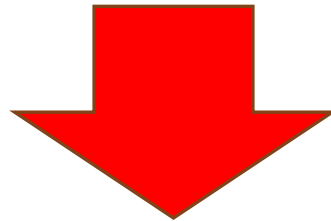
V90

60-5223



จะเข้าข่ายเป็นเหตุรำคาญ???

- ❖ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับจำนวนผู้ร้องเรียน
- ❖ ไม่มีผู้ร้องเรียนก็เป็นเหตุรำคาญได้
- ❖ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับใครมาก่อนมาหลัง
- ❖ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับขนาดเล็กหรือใหญ่



แต่ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงเป็นสำคัญ

องค์ประกอบของเหตุรำคาญตามมาตรา 25

- ❑ **มีเหตุเกิดขึ้น**
- ❑ เหตุที่เกิดขึ้นอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัย
ในบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนั้น
- ❑ จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

หมายเหตุ

- เหตุ น. สิ่งหรือเรื่องที่ทำให้เกิดผล
- เดือดร้อน ก. เป็นทุกข์กังวลไม่เป็นสุข / - ประสบ ก. พบ, พบปะ, พบเห็น
- เสื่อม ก. น้อยลง, หย่อนลง /- อันตราย น. เหตุที่อาจทำให้ถึงแก่ความตายหรือพินาศ

2. **แนวโน้ม** ปัญหาเหตุรำคาญของประเทศไทย

สาเหตุ

- การเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- การเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของสังคมเมือง
- การเจริญเติบโตของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการที่ไม่ได้มีการวางแผนที่ดี
- ผู้ประกอบการยังขาดความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม

ปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม

- กลิ่นเหม็น
- เสียงดัง/เสียงรบกวน
- น้ำเสีย
- ความสั่นสะเทือน
- ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- ฝุ่นละออง เขม่า คว้น
- ของเสียอันตราย/สารเคมี
- แหล่งเพาะพันธุ์สัตว์พาหะนำโรค
- อื่นๆ

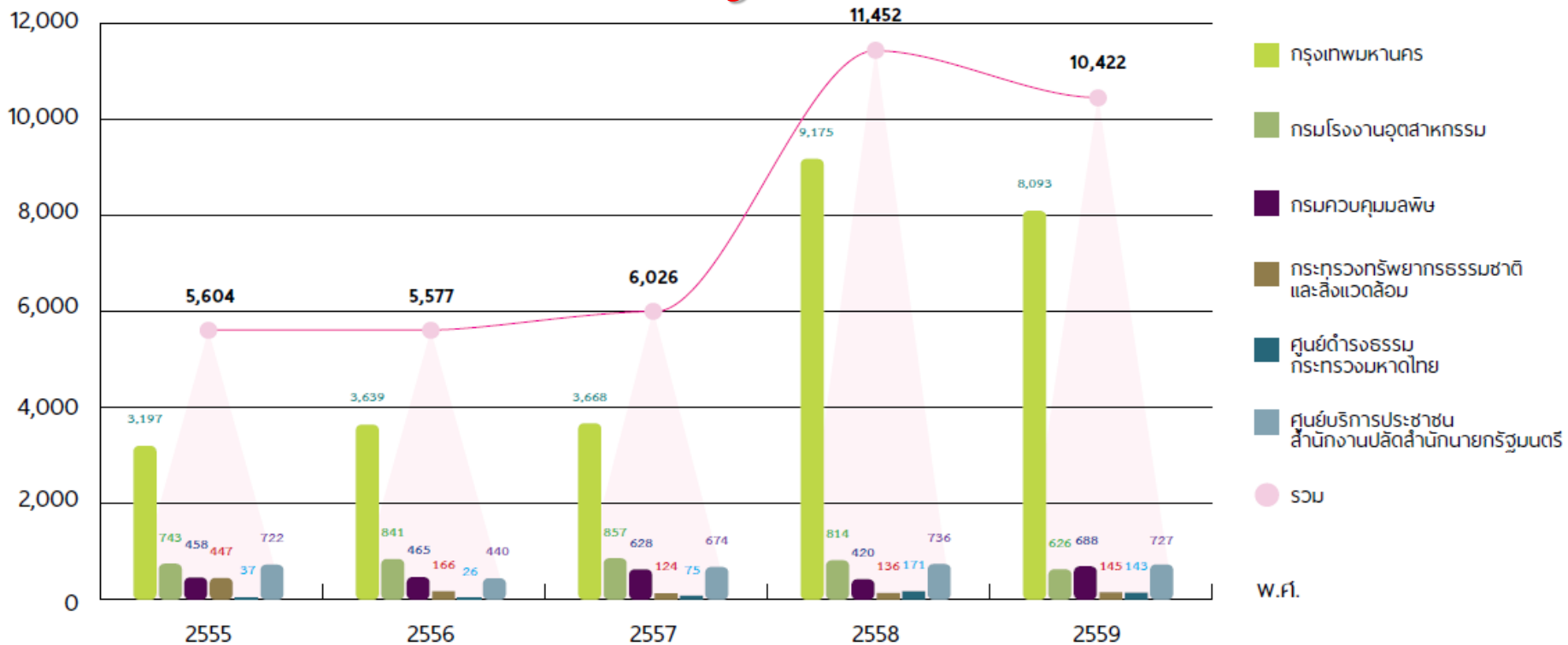
ผลกระทบต่อประชาชน

**ปัญหาเหตุ
เดือดร้อนรำคาญ
มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น**

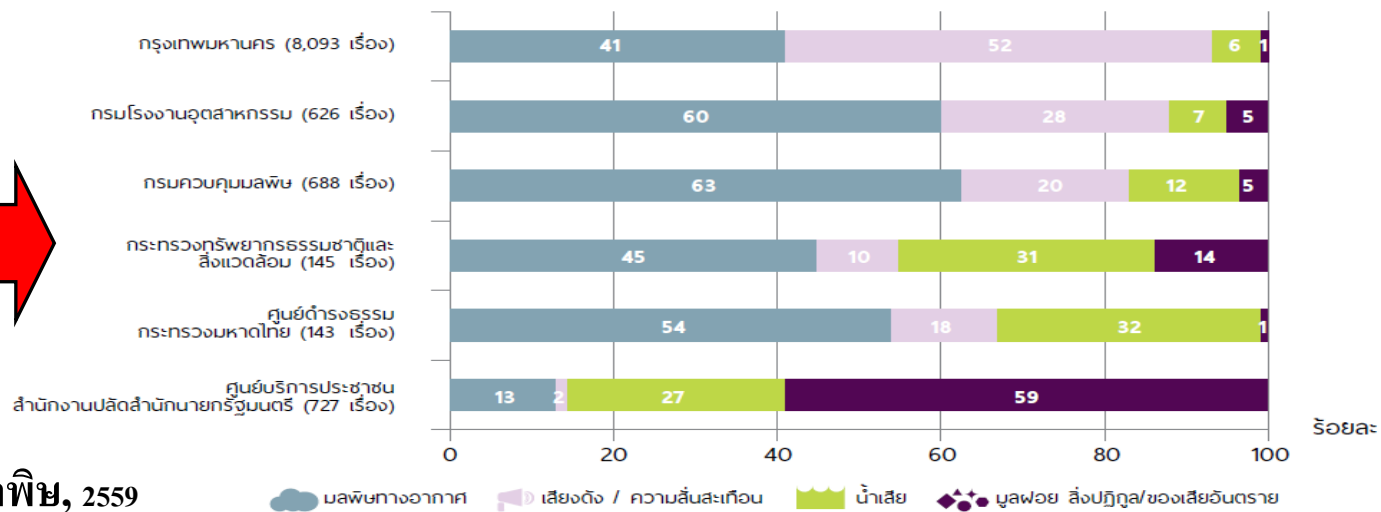


จำนวนเรื่อง

สถิติเรื่องร้องเรียนปัญหามลพิษ ปี 2555 – 2559

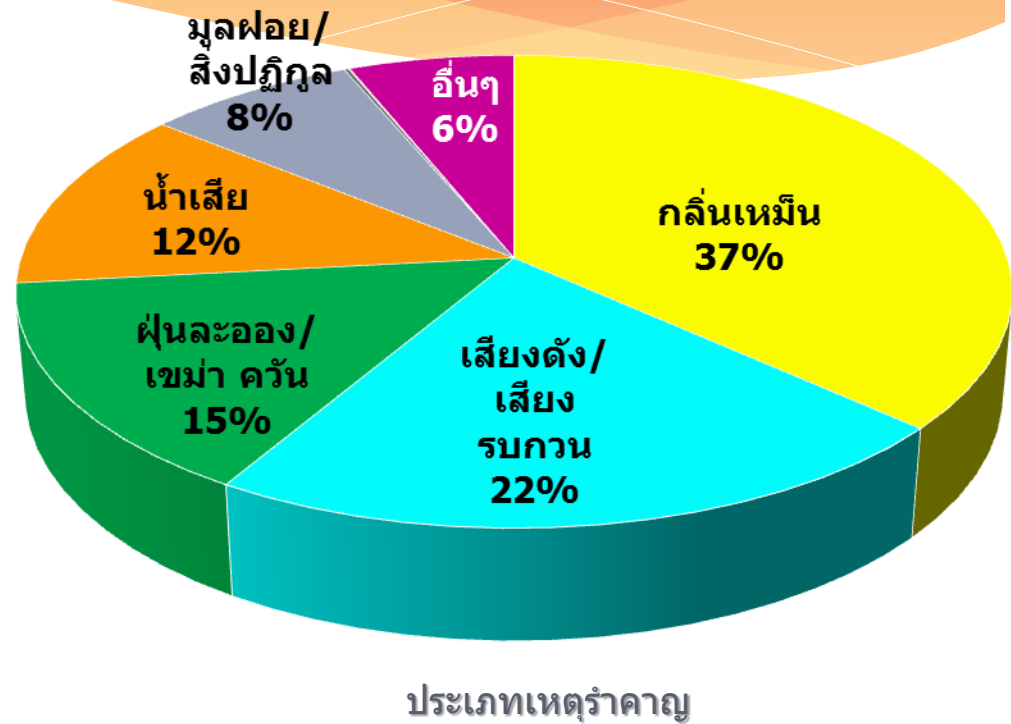
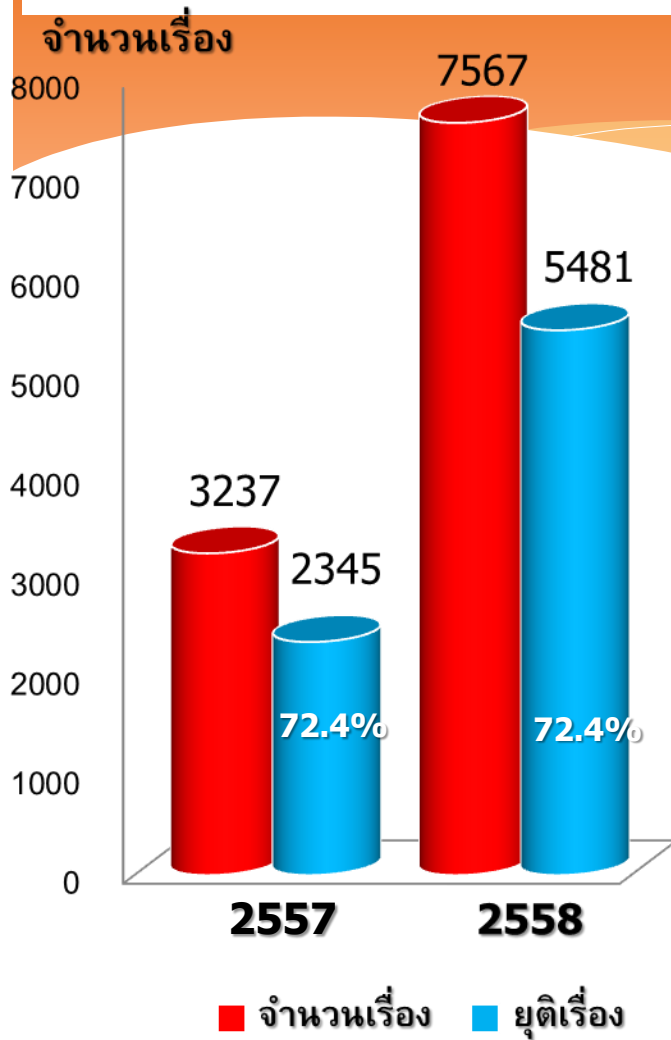


**สัดส่วนประเภท
ปัญหามลพิษที่
มีการร้องเรียน
ปี 2559**



ที่มา: รายงานสถานการณ์มลพิษ, 2559

สถานการณ์การร้องเรียนปัญหาเหตุรำคาญ ในพื้นที่เขตเทศบาลของประเทศไทย

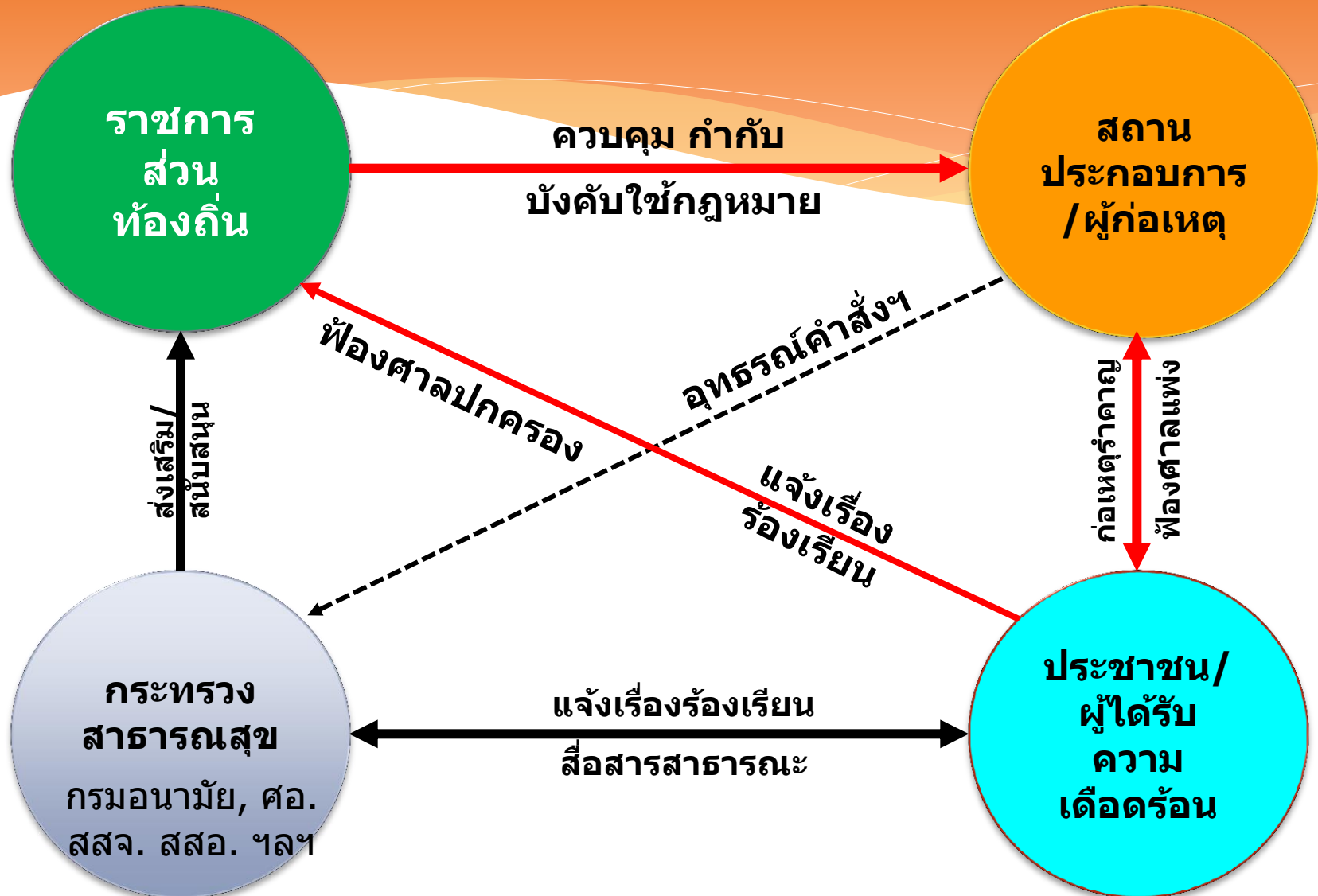




กิจการ/การกระทำที่ถูกร้องเรียน

ลำดับ	กิจการ/การกระทำ	กลิ่น	เสียง	ฝุ่น ละออง	น้ำเสีย
1	สถานบันเทิง การแสดงดนตรี ดิสโก้เทค คาราโอเกะ		๐		
2	การเลี้ยงสัตว์ (สุนัข/แมว/ไก่/นก) ในที่พักอาศัย	๐	๐		
3	ร้านอาหาร/การประกอบปรุงอาหารในที่พักอาศัย	๐			
4	ฟาร์มเลี้ยงไก่	๐			
5	อุ้มอ้อม เคาะ ปะผุ ฟนสีรถยนต์	๐	๐		
6	ฟาร์มเลี้ยงสุกร	๐			๐
7	การเผาขยะ เศษวัสดุหรือพืชผลทางการเกษตร			๐	
8	กิจการเกี่ยวกับลานตากมัน ลานตากข้าว โรงสีข้าว	๐		๐	
9	กิจการเกี่ยวกับพลาสติก ยางสังเคราะห์	๐			
10	กิจการเกี่ยวกับเฟอร์นิเจอร์	๐	๐	๐	

กระบวนการคุ้มครองสิทธิทางสุขภาพของประชาชนจาก ปัญหาเหตุรำคาญ



การควบคุมเหตุรำคาญ

จพถ. / จพส. ต้องตรวจ
ข้อเท็จจริงเสมอ
[ม.44 (1)-(5)]

กรณีร้องเรียน

กรณีตรวจตรา

เป็นเหตุรำคาญ

ไม่เป็นเหตุรำคาญ

เหตุรำคาญ
ธรรมดา

ฝ่าฝืนข้อกำหนด
ของท้องถิ่นด้วย

เรื่องยุติ
แจ้งผู้ร้อง

ดำเนินการตาม
มาตรา 27,28

ออกคำสั่งตาม
มาตรา 45

การควบคุมเหตุรำคาญของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

ม. 27

เหตุรำคาญ

ม. 28

เกิดในที่หรือทางสาธารณะ
(ผู้ก่อเหตุ)

เกิดขึ้นในสถานที่เอกชน
(เจ้าของ/ผู้ครอบครอง)

จพง.ท้องถิ่น
มีอำนาจ

สั่งเป็นหนังสือให้บุคคลที่
ก่อเหตุระงับ/ป้องกัน
ภายในเวลาอันสมควร

สั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของ/
ผู้ครอบครองสถานที่ระงับ/
แก้ไขภายในเวลาอันสมควร

ปฏิบัติตาม
เรื่องยุติ

ถ้าไม่แก้ไขและอาจ
เป็นอันตรายร้ายแรง

ดำเนินคดี

ถ้าไม่แก้ไข

ถ้าอาจเป็นอันตราย
ร้ายแรง

เข้าไประงับ/จัดการได้
โดยบุคคลก่อเหตุเป็น
ผู้เสียค่าใช้จ่าย

เข้าไประงับ/จัดการได้
โดยเจ้าของ/ครอบครอง
เป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย

สั่งห้ามใช้/ยินยอม
ให้ใช้สถานที่นั้น
จนกว่าแก้ไขได้

- ตระหนัก จริ่งใจที่จะแก้ไข
- ให้ความร่วมมือ
- เคารพ/ปฏิบัติตามกฎหมาย
- รับผิดชอบต่อสังคม

ผู้ก่อเหตุร้ายคาญ

- สุขจริตใจ
- ให้ข้อมูลที่เป็นจริง / สะท้อนปัญหา
- ติดตาม/มีส่วนร่วม

ผู้ร้องเรียน

เจ้าพนักงานฯ
(ราชการ
ท้องถิ่น)

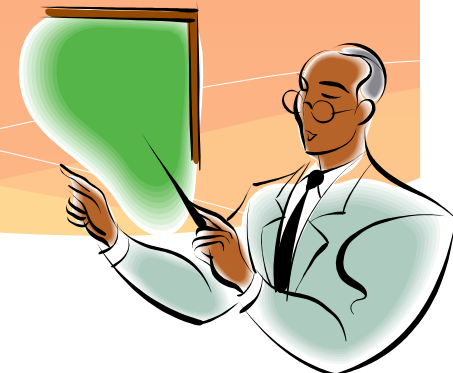
- เป็นธรรม/ยุติธรรม
- หลักวิชาการ
- ไกล่เกลี่ย/บังคับใช้กฎหมาย

“ทำอย่างไรให้อยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข”



3.ระบบการจัดการเหตุรำคาญ

- กระบวนการ วิธีการ และแนวทางในการจัดการปัญหาเหตุรำคาญ ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข อย่างมีระเบียบแบบแผน
- บรรลุสู่เป้าหมาย คือ องค์ประกอบครอบคลุมส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถแก้ไข/ระงับปัญหาเหตุเดือดร้อนรำคาญที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ



องค์ประกอบของระบบการจัดการเหตุรำคาญ

1.การจัดการ

(ผู้บริหารให้
ความสำคัญ)

- กำหนดโครงสร้าง
- มีการมอบหมายงาน
- มีนโยบายสนับสนุน

2.เจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบ

(คท./คกก./บุคคล)

- การควบคุมและจัดการปัญหาเหตุ
- เทคนิคการตรวจวินิจฉัย และการใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์
- การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
- พรบ.สธ. และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- การจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม อาชีวอนามัยฯ

3.ระบบการทำงาน

- ระบบปฏิบัติการ
- ระบบสนับสนุน



ระบบการทำงาน

3.1 ระบบปฏิบัติการ

1) ระบบรับเรื่องร้องเรียน

2) ระบบสอบสวนเหตุรำคาญ

3) ระบบการตรวจวิเคราะห์

3.2 ระบบสนับสนุน

1) ระบบป้องกันเหตุรำคาญ

2) ระบบพัฒนากระบวนการงาน

3) ระบบเฝ้าระวังเหตุรำคาญ

การรับเรื่องร้องเรียน



3.1 ระบบปฏิบัติการ



1) ระบบรับเรื่องร้องเรียน

เป็นการเปิดช่องทางในการรับแจ้งปัญหาเหตุรำคาญ โดยมีการกำหนดเป็นหน่วยงานหรือสถานที่ที่ใช้เป็นศูนย์รับเรื่องร้องเรียน มีเจ้าหน้าที่สำหรับรองรับงานรับเรื่องร้องเรียน และมีกระบวนการทำงานที่ชัดเจนอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการติดต่อ ประสานงาน ติดตามความเคลื่อนไหวการดำเนินการ แก้ไขปัญหา

องค์ประกอบของระบบรับเรื่องร้องเรียน

- | | |
|---------------------------|--|
| - จัดตั้งศูนย์ | รับเรื่องร้องเรียนประจำของหน่วยงาน |
| - จัดให้มีช่องทาง | สำหรับรับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนและหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ ทางโทรศัพท์ ทางไปรษณีย์ เว็บไซต์ อีเมลล์ ฯลฯ |
| - จัดให้มีเจ้าหน้าที่ | ผู้รับผิดชอบงานรับเรื่องร้องเรียนโดยเฉพาะ |
| - จัดให้มีการกำหนดขั้นตอน | การรับเรื่องร้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร |
| - จัดให้มีการรวบรวมข้อมูล | จัดทำสถิติและรายงานสถานการณ์เหตุรำคาญในภาพรวม |

แผนผังของขั้นตอนการรับเรื่องร้องเรียน





2) ระบบการสอบสวนเหตุรำคาญ

การสอบสวนข้อเท็จจริงเหตุรำคาญ เป็นการรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดทั้งพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ และผลจากการตรวจวิเคราะห์ เพื่อให้ทราบความจริงในเรื่องเหตุร้องเรียนจากประชาชนในภาพรวม และสามารถพิสูจน์ความจริงของเหตุ หรือที่มาของปัญหา รวมทั้งผู้ที่ได้รับผลกระทบ

แนวทางการสอบสวนเหตุรำคาญ

สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย ได้กำหนดขั้นตอนการตรวจวินิจฉัยเหตุรำคาญไว้ 4 ขั้นตอนหลัก ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 : การสืบค้นข้อมูล

ขั้นตอนที่ 2 : การเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่

ขั้นตอนที่ 3 : การลงพื้นที่ตรวจวินิจฉัย

ขั้นตอนที่ 4 : การสรุปและแปรผลข้อมูล



ขั้นตอนที่ 1 : การสืบค้นข้อมูล

การสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมจากรายละเอียดของข้อมูลที่ได้รับเรื่อง

- สถานที่เกิดเหตุ/ผู้ก่อเหตุร้ายกาจ?
- ที่ตั้งสถานที่เกิดเหตุ?
- ประเภท/ลักษณะการประกอบกิจการ?
- ผู้ร้องเรียน? ที่อยู่?
- ลักษณะปัญหา? (กลิ่นเหม็น เสียงดัง ฝุ่นละออง แหล่งเพาะพันธุ์ฯ)
- ช่วงเวลาที่ได้รับผลกระทบ? (กลางวัน ยามวิกาล ไม่แน่นอน)
- ช่องทางการติดต่อ/ประสานงาน





ขั้นตอนที่ 2 : การเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่

1. ประเด็นทางวิชาการ

- ศึกษากฎหมายและมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง
- ลักษณะของปัญหา เช่น เสียง (แบบต่อเนื่อง หรือ แบบไม่ต่อเนื่อง)
- การเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสม
- แนวทางการแก้ไขปัญหา (สำหรับให้ข้อแนะนำ)

2. การเตรียมเครื่องมือ

- เลือกเครื่องมือที่เหมาะสมกับปัญหา/เครื่องมือวิทยาศาสตร์
- อุปกรณ์บันทึกภาพเคลื่อนไหว/บันทึกภาพ
- สมุดบันทึก
- แบบตรวจ/แบบสำรวจ/แบบสอบถามต่างๆ
- อื่นๆ

3. การประสานงาน/กำหนดวันลงตรวจสอบข้อเท็จจริง

- เจ้าหน้าที่และทีมงาน มีความพร้อม
- อุปกรณ์/เครื่องมือ สำหรับการลงพื้นที่ตรวจสอบพร้อม
- ผู้ก่อเหตุ ผู้ร้องเรียน และผู้เกี่ยวข้อง มีความพร้อมสามารถให้ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ได้

ขั้นตอนที่ 3 : การลงพื้นที่ตรวจวินิจฉัย

แสดงบัตรประจำตัว
(บัตรเจ้าพนักงาน)

เข้าสำรวจบ้าน
ผู้ร้องเรียนก่อน

เข้าตรวจสอบสถาน
ประกอบการ

การสอบถามข้อมูล
ประชาชนใกล้เคียง

ตั้งเครื่องมือ
วิทยาศาสตร์/
เก็บข้อมูล/
สังเกต

- สภาพปัญหา ผลกระทบที่ได้รับ ช่วงเวลาเกิดปัญหา
- จุดที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด เพื่อกำหนดจุดติดตั้งเครื่องมือวิทยาศาสตร์

ประเมินปัจจัยเสี่ยง/
กระบวนการผลิต/
สารเคมีที่ใช้ในงาน

การเข้าสำรวจสถานประกอบการ

ประสานงานกับผู้ประกอบการ เพื่อแจ้ง
วัตถุประสงค์/นัดหมาย

ข้อมูลทั่วไปของ สถานประกอบการ	ข้อมูลเกี่ยวกับการ การดำเนินงาน	ข้อมูลด้านการจัดการ สิ่งแวดล้อมในสถาน ประกอบการ	ข้อมูลด้านอาชีว อนามัยและความ ปลอดภัยในการ ทำงาน
• ชื่อสถานประกอบการ/ เจ้าของ/ผู้ครอบครอง • สถานที่ตั้งและ สภาพแวดล้อมโดยรอบ • ใบอนุญาตต่างๆ • อื่นๆ	• ขั้นตอน/กระบวนการ ผลิต (เขียนแผนผัง กระบวนการผลิต) • เครื่องจักร • วัตถุดิบ/สารเคมี/ สินค้า	• สุขลักษณะ/การสุขาภิบาล • มลพิษทางน้ำ/การจัดการ • มลพิษทางเสียง/การจัดการ • มลพิษทางอากาศ/ การ จัดการ • ของเสียอันตราย/การจัดการ • อื่นๆ	• ความปลอดภัย • ปัจจัยเสี่ยงด้านอนามัย สิ่งแวดล้อม • อุปกรณ์คุ้มครองความ ปลอดภัย • สุขภาพพนักงาน

หมายเหตุ: ควรพิจารณาว่าการประกอบกิจการเป็นไปตามกฎหมาย (กฎกระทรวง หรือ
ข้อกำหนดของท้องถิ่น) ที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร

แนวทางการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

การลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงสถานที่เกิดเหตุ



รวบรวมข้อมูลและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง



ข้อมูลสถานที่เกิดเหตุ

ข้อมูลผู้ก่อเหตุ

ข้อมูลผู้ร้องเรียนและผู้เกี่ยวข้องใกล้เคียง

ข้อมูลการตรวจวัดทางวิทยาศาสตร์

ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง



การวิเคราะห์ สังเคราะห์และแปลผลข้อมูล



สรุปและการจัดทำรายงาน



สรุปผลและการออกคำแนะนำ

- 1) ชี้แจงสิทธิ/หน้าที่ ให้ผู้ร้องเรียนและผู้ถูก
ร้องเรียนทราบ
- 2) กรณี เป็นเหตุรำคาญ ให้ออกคำแนะนำ
(แบบตรวจแนะนำของเจ้าพนักงาน)
 - ระบุสาเหตุและข้อเท็จจริงที่ตรวจพบ
 - ระบุข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไข/ข้อปฏิบัติ
 - กำหนดเงื่อนไขเวลาในการแก้ไข
 - ให้ลงลายมือชื่อรับทราบ (ผู้ตรวจและผู้ถูกตรวจ)
 - มอบส่วนหนึ่งให้ผู้ถูกร้องเรียนไว้เป็นหลักฐาน
 - สรุปรายงานเสนอผู้บังคับบัญชา/เจ้าพนักงาน
ท้องถิ่น
- 3) กรณี ไม่เป็นเหตุรำคาญ ให้ยุติเรื่องแจ้ง
ผู้ร้องเรียนทราบ





ขั้นตอนที่ 4 : การสรุปและแปรผลข้อมูล

สามารถกำหนดรูปแบบการเขียนได้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเขียนต้นเรื่อง หรือที่มาของเรื่อง
2. การเขียนข้อเท็จจริง
3. การเขียนข้อพิจารณาและเสนอแนะ
4. เอกสารแนบท้าย





3) ระบบการตรวจวิเคราะห์

- การตรวจวัดระดับเสียง
- การตรวจวัดปริมาณฝุ่นละอองในบรรยากาศ
- การตรวจวัดกลิ่น/ สารเคมี
- การตรวจวิเคราะห์เกี่ยวกับคุณภาพน้ำทิ้ง
- การตรวจวิเคราะห์คุณภาพอากาศภายในอาคาร



การตรวจวัดฝุ่นละออง

ฝุ่นละออง

- **ลักษณะ/สมบัติ** : เป็นอนุภาคแขวนลอยในอากาศ ทั้งของแข็งและของเหลวที่มีขนาดตั้งแต่ 100 ไมครอนลงมา
- **ผลกระทบ** : ผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย สะสมและเป็นอันตรายต่อระบบทางเดินหายใจ ฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน สามารถแทรกตัวลึกเข้าไปถึงระบบทางเดินหายใจส่วนลึก เข้าไปในเนื้อเยื่อปอด ผลกระทบต่อทัศนวิสัย ผลกระทบต่อวัตถุและสิ่งก่อสร้าง

ประเภทการตรวจวัดฝุ่นละออง

- ☐ การตรวจวัดฝุ่นละอองในบรรยากาศทั่วไป (Ambient air monitoring)
- ☐ การตรวจวัดฝุ่นละอองจากแหล่งกำเนิด (Emission monitoring) เช่น ปล่องโรงงาน
- ☐ การตรวจวัดฝุ่นในสถานที่ทำงาน อาคารสำนักงาน (Indoor air-Working area)

การตรวจวัดฝุ่นละอองในบรรยากาศทั่วไป

- * ฝุ่นละอองรวม (Total Suspended Particulate Matter; TSP)
- * ฝุ่นละอองขนาดเล็ก ได้แก่ PM_{10} และ $PM_{2.5}$
- * วิธีตรวจวัดมาตรฐานของประเทศไทยและต่างประเทศ ใช้ระบบกราวิเมตริก (Gravimetric method) เป็นระบบการวัดค่าฝุ่นละอองโดยดูดอากาศผ่านกระดาศกรอง ซึ่งมีประสิทธิภาพในการกรองฝุ่นละอองขนาด 0.3 ไมครอน ได้ร้อยละ 99 แล้วหาน้ำหนักฝุ่นละอองจากกระดาศกรองนั้น



เครื่องเก็บตัวอย่าง

High Volume Air Sampler
สำหรับ TSP



เครื่องเก็บตัวอย่าง

High Volume Air Sampler
สำหรับ PM_{10}

เครื่องเก็บตัวอย่าง
สำหรับ $PM_{2.5}$



กฎหมายและมาตรฐานฝุ่นละออง

1. ประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2538) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2535 เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพอากาศ

ประเภทฝุ่น	ช่วงเวลา	ค่าเฉลี่ย (mg/m ³)
TSP	24 ชั่วโมง	ไม่เกิน 0.33
	1 ปี	ไม่เกิน 0.10
PM ₁₀	24 ชั่วโมง	ไม่เกิน 0.12
	1 ปี	ไม่เกิน 0.05
PM _{2.5}	24 ชั่วโมง	ไม่เกิน 0.05
	1 ปี	ไม่เกิน 0.025

ข้อแนะนำแนวทางการวินิจฉัยเหตุรำคาญ

ข้อเท็จจริงที่เป็นสาระสำคัญ

มีเหตุอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุ นั้น (ม.25)

○ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ / อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ

○มีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน/สภาวะความเป็นอยู่โดยปกติสุขของประชาชน

สภาวะสุขภาพที่แสดงถึงการเจ็บป่วยของประชาชน หรือข้อมูลบ่งชี้สภาวะทางสุขภาพด้วยสาเหตุมาจากปัญหาเหตุรำคาญนั้น

ผลการตรวจวัดทางวิทยาศาสตร์ เทียบเคียงมาตรฐานหรือเกณฑ์ทางสุขภาพ/สิ่งแวดล้อม

ผู้เชี่ยวชาญ / อาจารย์จากสถาบันการศึกษา (หลักทางวิชาการ)

หลักวิญญูชนทั่วไป (บุคคลผู้รู้ผิดรู้ชอบตามปกติ)

การใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานฯ



ระบบการทำงาน

3.1 ระบบปฏิบัติการ

1) ระบบรับเรื่องร้องเรียน

2) ระบบสอบสวนเหตุรำคาญ

3) ระบบการตรวจวิเคราะห์

3.2 ระบบสนับสนุน

1) ระบบป้องกันเหตุรำคาญ

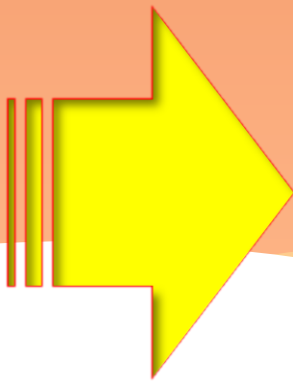
2) ระบบพัฒนากระบวนการงาน

3) ระบบเฝ้าระวังเหตุรำคาญ

3.2 ระบบสนับสนุน

1) ระบบป้องกันเหตุรำคาญ

มาตรการป้องกันถือว่าเป็นเรื่องหนึ่งที่มีความสำคัญระดับต้นๆ ที่จะช่วยเสริมการจัดการปัญหาเหตุรำคาญให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งถ้าสามารถดำเนินการจัดระบบป้องกันเหตุรำคาญได้ดีและครอบคลุมก่อนเกิดปัญหา จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่จะส่งผลให้การเกิดปัญหาเหตุรำคาญลดน้อยลงหรือการแก้ไขปัญหาเหตุรำคาญได้สะดวกและรวดเร็วมากขึ้น



1. การพัฒนาข้อกำหนดของท้องถิ่น
2. การควบคุมสถานประกอบกิจการ
3. การตรวจแนะนำ
4. การสื่อสารสาธารณะ

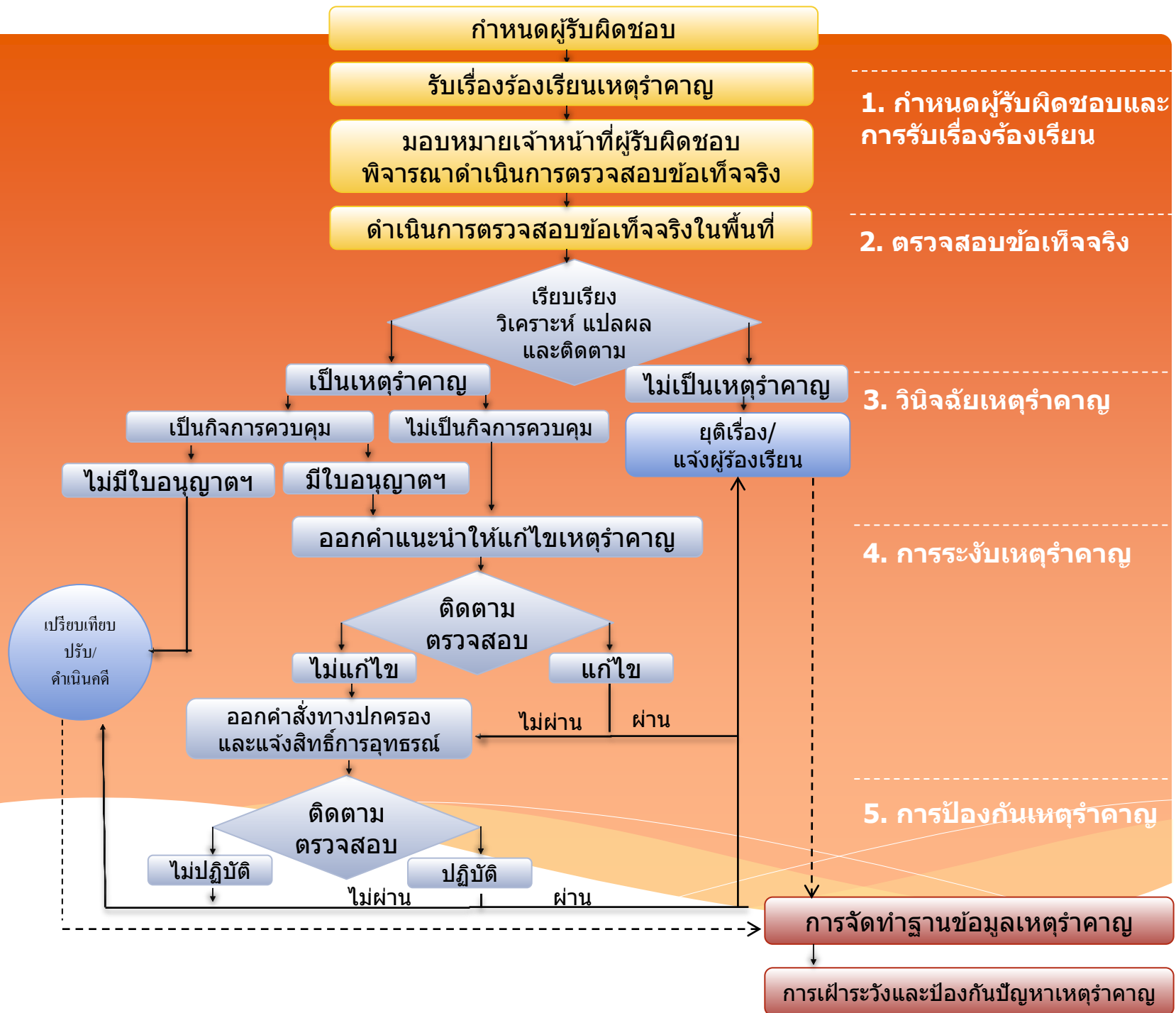
1. การพัฒนา ข้อกำหนดของท้องถิ่น	2. การควบคุมสถาน ประกอบกิจการ	3. การตรวจตรา	4. การสื่อสาร สาธารณะ
• การกำหนดผู้รับผิดชอบ • การสำรวจและประเมินสภาพปัญหาและมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย • การคัดเลือกปัญหาตามพรบ.การสาธารณสุข • การตรวจสอบบทบัญญัติแห่งกฎหมาย • การเสนอให้ความเห็นชอบในการยกร่างข้อกำหนดของท้องถิ่น • การแต่งตั้งคณะกรรมการยกร่างข้อกำหนดของท้องถิ่น • การดำเนินการยกร่างข้อกำหนดของท้องถิ่น • การรับฟังความคิดเห็น/การประชาพิจารณ์ • การพิจารณาร่างและตราข้อกำหนดของท้องถิ่น	• การจัดทำทะเบียนหรือข้อมูลพื้นฐานของสถานประกอบกิจการที่อยู่ในพื้นที่ความรับผิดชอบ • การกำหนดมาตรการในการควบคุมสถานประกอบกิจการด้วยการใช้เงื่อนไขของการให้ใบอนุญาตและต่อใบอนุญาตประกอบกิจการ	• การติดตามการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของสถานประกอบกิจการหลังจากการให้ใบอนุญาตหรือต่อใบอนุญาต • การเข้าไปสุ่มตรวจและให้ข้อแนะนำกับผู้ประกอบกิจการเมื่อพบว่าไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามกฎหมายหรือปฏิบัติงานได้ไม่ถูกต้อง	• มีกระบวนการประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ข้อมูลด้านกฎหมาย ให้ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ได้รับทราบสิทธิและหน้าที่ • ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับข้อมูลวิชาการเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเหตุรำคาญและแจ้งข่าวสารหรือเหตุการณ์ต่างๆ • จัดเวทีประชาคม เพื่อให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในชุมชนเกี่ยวกับการจัดการปัญหาเหตุรำคาญในพื้นที่



2) ระบบพัฒนากระบวนการงาน

หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น ควรจัดทำและปฏิบัติตาม **มาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard of Procedure : SOP)** ของหน่วยงาน ที่จัดทำขึ้น ซึ่ง SOP ที่จัดทำต้องมีความสอดคล้องกับการดำเนินงาน มีแบบแผนและมีขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจน

สามารถนำระบบกระบวนการงานไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหาเหตุรำคาญ และควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ในพื้นที่ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมต่อไป





3) ระบบเฝ้าระวังปัญหาเหตุรำคาญ

คือ การติดตาม การเฝ้า
คุม สิ่ง คุ ก ค า ม และ
ผลกระทบต่อสุขภาพที่
เกิดจากเหตุรำคาญอย่าง
เป็นระบบและต่อเนื่อง
โดยอาศัยกระบวนการ
รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์
แปลผลข้อมูล และการ
รายงานชี้ประเด็นความ
เสี่ยง เพื่อเป็นแนวทางใน
การกำหนดมาตรการ
แก้ไขปัญหา



องค์ประกอบของระบบเฝ้าระวัง
ปัญหาเหตุรำคาญ



ขั้นตอนเฝ้าระวังปัญหาเหตุรำคาญ

การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมาย
ของการเฝ้าระวังเหตุรำคาญในพื้นที่

ข้อมูลด้านการ
ร้องเรียน

ข้อมูลด้าน
สิ่งคุกคาม

ข้อมูลด้านสุขภาพ

การวิเคราะห์ แปรผลข้อมูลและประเมิน
สถานการณ์

การจัดทำรายงานข้อมูล และเผยแพร่ข้อมูลให้กับ
ผู้เกี่ยวข้อง

การกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา



ขอบ

คุณ

สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย

www.env.anamai.moph.go.th

โทรศัพท์ 02-590-4259

โทรสาร 02-590-4321

